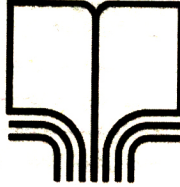

فارسی عمومی

مرکزیده‌ی متون زبان فارسی و آیین نگارش

دکتر حسن ذوالفقاری

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس

نشر چشمه

«فهرست مطالب»

۱۱	مقدمه
۱۶	الهی / رصی‌الدین آرتجمانی /
۱۷	فصل اول ادبیات حماسی
۱۷	درآمدی بر ادبیات حماسی / دکتر دبیح‌الله صفا /
۲۲	پیدا شدن ردش و . / دوقی /
۲۴	داستان زال زر / فردوسی /
۲۸	آرش کمان‌گیر / مقدمه /
۲۹	آرش کمان‌گیر / سیاوش کسرانی /
۳۳	فصل دوم ادبیات عبايي
۳۳	درآمدی بر ادبیات عبايي / دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی /
۳۶	شکوائیه / مسعود سعد سلمان /
۳۷	چند رباعی / حاتم /
۳۹	آغاز عشق فرهاد / نظامی گنجوی /
۴۳	پرده‌ی پندار / عطار نیشابوری /
۴۴	گل ناع آشنایی / فخرالدین عراقی /
۴۵	حمار مستی / سعدی /
۴۶	من خدا گریه کنان، ابر خدا، نار خدا / امیرحسرو دهلوی /
۴۷	پیرس / سلمان ساوحی /
۴۸	گله از یار / حواحوی کرمانی /
۴۹	سرو حمان / حافظ /
۵۰	کلک خیال‌انگیر / حافظ /
۵۱	مستم اگر ناده نیست / نانا فعانی /
۵۲	قیام قامت / محشم کاشانی /
۵۳	آفتاب‌پرست / یعمای حدادی /

۱۹۲	واحهای در لحظه / سهراب سپهری / ..
۱۹۳	شبانہ / احمد شاملو / ..
۱۹۵	در جنگل شب / نادر نادرپور / ..
۱۹۷	ای تو همیشه در میان / هوشنگ انتهاج / ..
۱۹۸	سخوان نه نام گل سرخ / محمدرضا شفیعی کدکی / ..
۲۰۰	هجرت / علی معلم / ..
۲۰۱	کسوف دل / سلمان هراتی / ..
۲۰۱	آواز عاشقانه / قصر امین پور / ..
۲۰۳	دو سی و رباعی امروز / ..

۲۰۵ فصل هشتم ادبیات انتقادی ..

۲۰۵	درآمدی بر ادبیات انتقادی / ابرح پرشک‌راد / ..
۲۰۷	چند حکایت / عبید زاکانی / ..
۲۰۸	گل‌هایی از گلستان / سعدی / ..
۲۱۰	عقلای محاسن / عطار / ..
۲۱۱	مطایبات / حامی / ..
۲۱۲	گوش شوا کو؟ / نسیم شمال / ..
۲۱۴	آی کیلانی / علامه دهخدا / ..
۲۱۷	احلاس / فریدون توللی / ..
۲۱۸	پاره‌نریں قسمت دسا / کومرث صابری (گل‌آفا) / ..

۲۲۱ فصل نهم حسب حال، زندگی‌نامه، سفرنامه

۲۲۱	درآمدی بر حسب حال بوسی / دکتر علام‌حسین یوسفی / ..
۲۲۳	بازگشت از مکه / ناصر حسرو / ..
۲۲۶	شرح زندگی‌نامه من / عبدالله مستوفی / ..
۲۳۱	سید اشرف‌الدین گیلانی / سعید نفیسی / ..
۲۳۵	مدرسه‌ی کنوده / دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن / ..

۲۳۹ فصل دهم ترجمه

۲۳۹	درآمدی بر مبنای ترجمه / دکتر کورش صفوی / ..
۲۴۲	آفریش آدم / بلعمی / ..

- داستان مولود موسی / ترجمه‌ی تفسیر طبری / ۲۴۴
 ذبح عبدالله و اسماعیل / ابوبکر سورآبادی / .. / ۲۴۶
 ررfa / ابن‌اعثم کوفی / ۲۴۸
 رامان / عبدالقادر بدایونی / ۲۵۰
 یوسف و ربان مصر / ترجمه از قرآن، عبدالحمید آیتی / ۲۵۲
 ایلباد / برحمه‌ی سعید نفیسی / .. / ۲۵۴
 وانکا / آنوان چحوف / ترجمه‌ی سیمین دانشور / ۲۵۶
 در ستایش آنچه من سورانده‌ام / آندره ژید / ترجمه‌ی حلال آل‌احمد - پرویز داریوش / ۲۶۰

فصل یازدهم ادبیات توصیفی

- درآمدی بر ادبیات توصیفی / دکتر لطف‌علی صورنگر / ۲۶۳
 حزان / موجهری دامعانی / ۲۶۷
 حزان / موسوی گرمارودی / ۲۶۸
 شب / فردوسی / .. / ۲۶۹
 شب در شعر شاعران / ۲۷۰
 پیغام برف / کمال‌الدین اسماعیل / ۲۷۲
 برف / مهدی احوان ثالث / ۲۷۳
 بهار / فرحی سیستانی / ۲۷۶
 بهار / ملک‌الشعرای بهار / ۲۷۷

فصل دوازدهم ادبیات جهان

- درآمدی بر ادبیات جهان / رصا سید حسینی / ۲۷۹
 رستم / لامارتین / ترجمه‌ی شجاع‌الدین شفا / ۲۸۳
 ترانه‌ی شرقی / فدریکو گارسا لورکا / ۲۸۴
 ما دو، هوای تاره / پل الوار / ترجمه‌ی احمد شاملو / ۲۸۷
 چند شعر از شاعران ژاپنی / ترجمه‌ی احمد شاملو / ۲۸۹
 جنگ و صلح / تولستوی / ترجمه‌ی کاظم انصاری / ۲۹۰
 باناگوریو / بالزاک / ترجمه‌ی ادوارد ژورف / ۲۹۵
 آحرین و سوسه‌ی مسیح / بیکوس کارانتراکس / ترجمه‌ی صالح حسینی / ۲۹۹
 لهی تبع / سامرست موآم / ترجمه‌ی مهرداد سیل / ۳۰۳
 وداع با اسلحه / ارنست همسگوری / ترجمه‌ی نجف دریاندیری / ۳۰۸

۳۱۱ . آقایی بسیار پیر با نال‌های بسیار بزرگ / گابریل گارسا مارکر / ترجمه‌ی بهمن فرزانه /

۳۱۷ . رور فنل رییس جمهور / نجیب محفوظ /

۳۲۱ فصل سیزدهم: ادبیات عامیانه

۳۲۱ درآمدی بر ادبیات عامیانه / دکتر حس دوالفقاری /

۳۲۵ کودکی فریدون / انجوی شیرازی /

۳۲۸ برای یک دستمال فیصریه‌ای را آتش می‌رید /

۳۳۰ ترانه‌های باناطاهر /

۳۳۱ ترانه‌های فایر /

۳۳۲ یک ترانه‌ی عامیانه / لالایی / صادق هدایت /

۳۳۳ هفت برادران /

۳۳۷ فصل چهاردهم: آیین نگارش

۳۹۷ فهرست منابع و مآخذ /

شاهنامه یکی از آثار بزرگ حماسی ایران و جهان است که استاد اسوالقاسم فردوسی (۴۱۶ یا ۴۱۱-۳۳۰) آن را طی سی سال در حدود شصت هزار بیت به پایان برد شاهنامه دارای سه دوره‌ی اساطیری، پهلوانی و تاریخی است فردوسی با سارآفرینی و جمع‌آوری داستان‌های پیشین، اثری سترگ به وجود آورد که حامل تاریخ و فرهنگ ایران باستان است حر آن احیای ریان فارسی شاهنامه میسر شد تعالیم انسانی و اخلاقی شاهنامه بر بخش عمده‌ای از آن را تشکیل می‌دهد در گذشته از داستان‌های شاهنامه رستم و اسفندیار، رستم و اشکوس، رستم و سهراب، داستان کاوه آهنگر و داستان سیاوش را خوانده‌اید، اکنون یکی دیگر از داستان‌های شاهنامه با نام «زال و سیمرغ» را وامی‌خوانیم

داستان زال‌زر*

کسون پر شگفتی یکی داستان
نگه کس که مرسام را روزگار
سال‌ها بود که سام دل در گرو فرزند داشت و نمی‌یافت و آن‌گاه که خداوند خواسته‌ی وی را احانت کرد، فرزندى سپید موی و سپید انروی از وی در وجود آمد که
کسی سام یل را بیارست اگفت
یکی دایه نودش به کردار شیر
مر او را به فرزند بر مژده داد
فرود آمد از تحت سام سوار
یکی پیرسر^۲ پور پر مایه دید
همه موی اندام او همچو برف
چو فرزند را دید مویش سپید
بترسید سحت از پی سرریش
بهرمود پس تاش برداشتند

سپیدم از گـمته‌ی باستان
چه باری نمود ای پسر گوش دار
سه پـرند پیر آمد از حوب حمت
بر پهلوان اندر آمد دلبر
ریان سرگشاد، آفرین کرد یاد
به پرده در آمد سوی سوهار
که چون او به دید و نه از کس شنید
ولیکس به رح سرح بود و شگرف
نمود از جهان یکسره ناامید
شد از راه دانش به دیگر مش
از آن نوم و بر دور نگداشتند

* شاهنامه جاب مسکو ج ۱، صفحه ۱۳۷

۱ بازست از مصدر نارسن، توانایی و حرأت دانسن

۲ پیرسر سرسعد، موی سرس سفید بود

یکی کوه نُد نامش الرر کوه
 بدان حای سِمرع را لانه بود
 نهادند بر کوه، گشتند بار
 همان حُرد کودک بدان حایگاه
 رمایی سرانگشت را می مکند
 چو سِمرع را بچه شد گرسه
 یکی شیرحواره حروشده دید
 ر حاراش گنهوره و دایه حاک
 به گرد اندرش تیره حاک نژد
 پلنگش ندی کاشکی مام و باب
 خداوند مهري به سِمرع داد
 فرود آمد از اسر، سِمرع و چنگ
 بردش دمان تا به الرر کوه
 سوی بچگان برد تا نشکرید^۲
 بسحشود یردان یکی دهش
 نگه کرد سِمرع با بچگان
 شگفتی بر او برفگندند مهر
 شکاری که بارت، آن برگرید
 بدین گوبه تا رورگاری دزار
 چو آن کودک حرد پر مایه گشت
 یکی مرد شد چون یکی راد سرو
 شاش پراکنده شد در حهان
 به سام بریمان رسید آگهی

به حورشید سردیک و دور از گروه
 که آن حانه از حلق بیگانه بود
 بر آمد بر این رورگاری دزار
 شب و رور افتاده نُد بی پناه
 رمایی حروشیدی می کشید
 به پرواز بر شد بلندار به
 رمس هم چو دریای حوشده دید
 تن از حامه دور و لب از شیر پاک
 به سر برش حورشید گشته بلند
 مگر سایه ای یافتی ر آفتاب
 نکرد او به حوردد از آن بچه یاد
 برد برگرفتش از آن گرم سنگ
 که بودش در آنحا کُسام^۱ گروه
 بدان ناله ای زار او نگرید
 یکی بودی داشت اندر نوش
 بر آن حرد حون از دو دنده چکان
 ماندند حیره بدان حوب چهر
 که بی شیر مهمان همی حون مرید
 بر آمد که نُد کودک آن حانه زار
 بر آن کوه بر کاروان ها گدشت
 برش کوه سیم و مانش چو عرو^۳
 نُد و بیک هرگر نماند نهان
 از آن بیک پی پور با فرهی

شی از شها سام در حواب چنان دید که سواری وی را به رنده ماندن فرید مزده داد
 موبدان و حوابگزاران به سام گفتند که تو پیمان خدا شکستی و کودک بی گناه به صحرا افکندی
 و عافل از آن بودی که نگه داریده فرید تو را تا کون رنده نگه داشته است سام بر آن شد که رور
 دیگر به سوی الرر کوه برود و فرید را به شهر بازآرد در آن شب - چون به حواب رفت - بار دیگر
 چنان دید که از کوه هند درفش^۴ برافراحتند و پسری حوب روی با سپاهی گران پدیدار شد که

۳ عرو نای مان بهی

۲ سکرید سکارکند

۱ کسام اسانه

۴ درفش برحم، علم